

mor - choroba, o ktorej sa v *antike* verilo, že je spôsobená *Apolónovými* šípmi (v *gréckej mytológii* pozri napr. príbeh o *Oidipovi* a *Chrýzovi*); v stredoveku mor prejavom božieho hnevu (zosielaný Kristom na ľudstvo v podobe *šípov* a *kopije*); ochranom proti moru od 4.st. bol *Šebastián*, keď nad jeho hrobom bola na *via Appia* v *Ríme* vystavaná *bazilika*; najväčšie rozšírenie kultu až v 14.st.; obdobný význam majú *votívne* obrazy *Panny Márie* a *Šebastiána*, najmä ak je svätec sprevádzaný *Rochom*, *Kosmou* a *Damiánom*; pozri *Apokalypsa Dürerova*: 4.Rozlomenie piatej a šiestej pečate: štvrtý zo štyroch trestajúcich anjelov (*apokalyptických jazdcov*), ktorý symbolizoval mor: jazdec na sinavom koni, zvyčajne lukom; ďalej pozri *morový stĺp*, *morové tolary*, *morové šipy*; *obrázkový hárok 1*, *citrón*, *Mária s ochranným plášťom*, *štrnásť pomocníkov v núdzi*; *Františka Rímska*, *Karol Boromejský*, *Filippo Neri*, *Františka Rímska*, *Katarína Sienská*, *Šebastián*, *Damián*, *Kosmas*, *Roch*, *Rozália*, *oblátky z Tor de' Specchi/olivetánske oblátky*; *božie muky*; *Kýchavá nedela*; *flagelanti*, *pútnictvo*; *choroba*; *tanec smrti*, *triumf smrti*, *desať rán egyptských*, *Sacra conversazione*, *dryák*; *Tekla*; *Konštantínopol*; *bohovia moru*

Bergdolt: mor v Európe v rokoch 1347-1351, zvaný *čierna smrť*, prišiel z Krymu a zomrelo naň 25% obyvateľstva (pre porovnanie počas 2.sv.vojny zomrelo 5% obyvateľstva); súvislosť vojen, biedy, morových rán a hromadného zomierania čiernej smrti pôsobivo zobrazujú Dürerovi *Apokalyptickí jazdci*; mor jestvoval už v staroveku (Egypt, Mezopotámia, Izrael, Grécko, Rím, severná Afrika), hoci podľa dobových popisov išlo o iné infekčné choroby (najmä kiahne); mor raného stredoveku sa dostal z Egypta do *levantských* prístavov v období vlády byzantského cisára Justiniána I. v 6.st.; sv. *Šebastián* sa v tom čase etabloval ako hlavný protimorový svätec Európy prvého tisícročia; za jeho voľbu zodpovedá zrejme fakt, že mal byť usmrtený šípmi, ale tie ho zázračne nezabili (navyše práve *Apolónove* šipy mali podľa antickej tradície šíriť chorobu moru); najznámejší kronikár 6.st. Prokopios svedomito popísal neurologické symptómy moru, ako ich poznáme z neskorších opisov: záchvaty šialenstva, strnulosť svalov, malátnosť, blúznenie a horúčky; dnes je známe, že Justiniánov mor mal dlhodobé politické dôsledky: *Avari* a *Langobardi* mohli obývať *Illyriu*, *Bulhari* ovládli chorobou zdecimovaný *Konštantínopol*, *Berberi* dobyli byzantské dŕžavy v Tunise, *Arabi* byzantskú Sýriu, *sasánovskú* Mezopotámiu aj časť Egypta; mor a *sťahovanie národov* dočasne patrili k sebe ako dve strany jednej mince; napriek tomu staroveký mor upadol časom do zabudnutia a vydesil Európu v časoch Danteho a Petrarku ako niečo neskutočného; pre odhalenie skutočným príčin moru neboli ešte možnosti, ale teórie 14.st. hovorili o „morovom dychu“ z mora na pevninu (vlhký teplý vzduch), nepriaznivých konšteláciách planét *Marsu*, *Jupitera* a *Saturnu*, výronoch plynov pri zemetraseniach, ktoré vtedy postihli Nemecko; rozhodne už grécky antický lekár *Galenos* z *Pergamu* (129-200), osobný lekár niekoľkých rímskych cisárov, hovoril o príčinách infekčnej choroby, ktorou podľa neho boli zdochliny zvierat a ľudské mŕtvolky, ktoré v časoch vojny neboli hneď pochované; hoci doterajšia medicína mala rad liekov a liečebných postupov (ostro páchnuce látky pri nose, požívanie *dryáku*), ako najúčinnnejšie sa ukázali rôzne formy karantény chorých a útek zdravých pred chorobou do nezemorených oblastí, ako ho poznáme z *Dekameronu*, zbierky noviel talianskeho renesančného básnika *G. Boccaccia*, v ktorom popisuje útek skupinky mladých priateľov pred florentským morom do dedinskej *villy* vo Fiesole; básnik v ňom opisuje *hedonistické* správanie sa priateľov, ktoré na pozadí vtedajších protimorových traktátov nadobúda celkom pozitívny zmysel (žart a družné oslavy boli účinným relaxačným prostriedkom zvyšujúcim odolnosť ľudského organizmu); eminentný význam pre lekárstvo neskorého stredoveku mala navyše *astrológia*, ktorá si získala obľubu vďaka prekladom arabských autorov; astrológia 14.st. bola serióznou prírodnou vedou, ktorá odrážala dávnu predstavu o ľudskom tele ako mikrokozme, ktorý zodpovedá makrokozmu sveta (pozri *kozmickej človek*) a to nielen existenciou štyroch telesných štiav (krvi, hlienu, žltej a čiernej žlči), štyroch svetových strán a ročných období (pozri *symboly číselné:4*, *makroantropos*); všetky materiálne javy považovala stredoveká veda za priamo závislé od astrologických vplyvov a tak sa stala pomocnou lekárskou vedou, ktorá radila nielen lekárom, ale aj úradom, ako sa správať počas epidémií, prírodných a iných katastrof; stredoveký lekár tak bol súčasne aj astrológom; hoci čierna smrť do Európy prišla z Krymu, za krajinu jej pôvodu sa považuje Čína, lebo prvé správy o chorobe s „morovými“ príznakmi doniesol florentský kronikár roku 1346; arabský lekár Ibn Hatima napísal, že jeho krajan sa s morom stretol už roku 1332 na južných svahoch Himálají; podľa dnešných archeologických výskumov v kresťanských katakombách vlastným ohniskom choroby bola zrejme oblasť bezodtokového jazera Balchaš v strednej Ázii (dnešný Kazachstan); cez oblasť bezodtokového jazera Issyk-Kul' (v tektonickej kotline dnešného Krigizska) sa mor dostal do Tabrízu v severozápadnom Iráne, ďalej do severnej Indie a Číny; v Európe sa šírili *apokalyptické* zvesti, že v Indii pršali žaby, hady, jašterice, škorpióny a rôzna jedovatá háveď a že hneď potom počas nepredstaviteľného nečasu strašlivé krupobitie pozabíjalo zvieratá aj ľudí; na tretí deň zvyšok tých, čo prežili, spálil oheň, ktorý pršal z nebies a vydával nepriedušný dym; tieto správy prišli v čase, keď nákazu moru priniesli karavány obchodníkov *hodvábnou cestou* do

Európy; roku 1347 sa choroba dostala do Talianska; čierna smrť rozbila zaužívané kresťanské hospodárske a spoločenské hodnoty medzi ľuďmi vnútri rodiny aj mimo ňu, medzi mestami, dotkla sa aj samotných základov kresťanského učenia o láske k blížnemu uprostred samotnej kresťanskej cirkvi; kňazi odmietali zaopatrovať zomierajúcich; niekedy choroba zdecimovala ich stavy natoľko, že chýbali k potrebným obradom nevyhnutným pre nádej zomierajúceho na vzkriesenie, čo bol životný cieľ stredovekého kresťana; v tejto krízovej situácii pápež musel udeliť právo vykonávať tieto obrady v zastúpení, čiže spoveď, rozhrešenie a posledné pomazanie mohli udeľovať aj laici, ba dokonca aj ženy, ak však mali v sebe odvahu priblížiť sa k lôžku zomierajúceho alebo aspoň do jeho domu; mor nadobudol dve formy: pľúcnu, šírenú vzduchom kvapôčkami kašľu a nádchy (pozri *Kýchavá nedeľa*), a „hľuzovú“ (nekrofilia lymfatických uzlín), ktorú šíрили infikované blchy, ktoré parazitovali na krysách a na človeku; keďže spuchnuté uzliny odumieraním nadobúdali čiernu farbu, dostala choroba svoj názov čierna smrť; navyše zamorené mestá ako varovanie vyťahovali na veže čierne zástavy; alebo naopak obyvateľstvo z takýchto miest nemalo prístup za mestské brány; ako jeden z prostriedkov proti takto rozšírenej náказe sa užívali aj nebezpečné „očistné ohne“; vo Francúzsku veľkým nebezpečenstvom šírenia náказy moru boli prosebné procesie veriacich; v šialenom strachu hromadnej smrti okolo seba, ktorú ľudia chápali ako koniec sveta a reálnu *apokalypsu*, konali sa prosebné procesie veriacich; niekedy nadobudli ťažko kontrolovateľnú podobu početného zástupu *flagelantov*, mužov aj žien, ktorí *bosí*, často oblečení do vrecoviny, posypaní popolom trhali si vlasy a *bičovali* sa do krvi; tento emocionálny a nebezpečný variant pokánia, ktorý sa začínal vymykať kontrole, čoskoro pápež zakázal; v Španielsku morová epidémia na istý čas spôsobila konverzie *Maurov*, ktorí sa obávali, že ich kresťanský Boh trestá za vieru, ktorá sa mu nepáči; no potom, čo videli, že si choroba nevyberá svoje obete, konverzie prestali; ako sa šírila choroba jednotlivými európskymi krajinami, šíрили sa medzi ľuďmi rôzne fantastické zvesti, napr. vo Viedni videli v povetří *morovú pannu*; od samého začiatku morovej epidémie sa hľadala príčina choroby alebo prinajmenšom vinník jej nepochopiteľného šírenia; okrem Božieho hnevu a rôznych fyzikálnych príčin, zo šírenia moru boli obviňovaní traviči zdrojov vody, studní, a to najmä *Židia*, ktorých komunity mali z rôznych dôvodov veľmi zlú povesť v kresťanskej spoločnosti, a to malo za následok opakované *pogromy*; choroba v Európe dosiahla až do Holandska a Škandinávie; jej obyvatelia ju zavliekli až do Grónska, kde tamajšie kolónie rybárov a lovcov celkom zanikli; hoci sa vlny morových epidémií vyskytli aj neskoršie, nikdy nezasiahli naraz celý kontinent, ako to bolo v polovine 14.st.; dodnes sa nepodarilo presvedčivo vysvetliť príčinu rozsahu epidémie; lekári sa prikláňajú k názoru, že išlo o pandémiu, proti ktorej daná európska populácia nemala vytvorené obranné látky; historici uvažujú aj o vplyvoch klimatických, lebo moru predchádzalo mimoriadne zlé obdobie zemetrasení, silných mrazov, časté krupobitia, ktoré mali za následok rad neúrodných rokov, vďaka ktorým obyvateľstvo trpelo zlou výživou; iné pramene uvádzajú aj európsku agrárnu krízu, ktorá nebola dôsledkom moru, ako sa myslelo, ale jestvovala už tridsať rokov pred ním; počas nej klesala poľnohospodárska výroba, ubúdalo obrábanej pôdy, znižoval sa počet obyvateľstva, najmä na vidieku, dramaticky sa menili ceny potravín, rástla migrácia obyvateľstva do miest; táto kríza poľnohospodárstva mala nadregionálny charakter a vyvolávala početné sedliacke vzbury a nepokoje v radov príslušníkov cechov, ktorí sa obávali konkurencie lacných pracovných síl; sociálne nepokoje sa zväčšovali po každej morovej vlne, ktorá preriedila stavy tovarišov a majstrov; nervozita *cechov* sa dá vysvetliť tým, že predstavitelia miest sa usilovali čo najrýchlejšie obnoviť status quo, zaistiť služby a to aj za cenu, že liberalizovali stanovy cechov, čo pochopiteľne bolo v neprospech ich príslušníkov; mor a všade prítomnosť smrti ovplyvnili aj umenie; nie je možné celkom presne zistiť, do akej miery sa v ikonografii 2.pol.14.st. odrazilo silnejšie náboženské cítenie, ale je isté, že téma smrti musela fascinovať výtvarných aj literárnych umelcov; bezprostrednou reakciou na čiernu smrť je freska *Triumf smrti* na cintoríne Campo Santo v Pisane; nachádza sa na nej aj výjav *Posledný súd* a *Thébais*; istý tematický posun po moru je v umení nepopierateľný, ale pravda je, že *ars morendi* (umenie krásne zomrieť) zaujímalo prominentné postavenie ešte pred epidémiou a ťažko sa dalo zintenzívniť, lebo celý stredovek dával neustálu skúsenosť so smrťou, napr. početné hladomory, prírodné katastrofy, povstania, nehody; nápadné je iba častejšie spracovávanie predtým vypracovaných tém: sv. *Šebastian*, *morové šípy*, smrť ako bytosť so štyrmi tvármi vystreľuje šípy na štyri svetové strany, šípy vystreľujú okrídlení démoni, duch vylieva na ľudí z dvoch nádob čiernu tekutinu, aby zamoril vzduch, čo evokuje predstavu travičstva; tento motív má svoj pôvod pravdepodobne v *Zjavení* (16), kde anjeli vyliievajú *sedem nádob božieho hnevu*; pozri *hostia*, *pútnictvo*, *morové šípy*, *mor*

Hall v súvislosti s heslom *Jób*: maľby v rímskych katakombách ho predvádzali ako prototyp trpiaceho Krista; v stredoveku bol vybraný za ochrancu jedného chrámu v *Benátkach*, a máva

preto na niektorých dielach *benátskej školy so svätožiariu*; potom, čo v Európe vypukol v pol.14.st. *mor*, bol často zobrazovaný na *voťvyných* obrazoch ako ochranca proti morovej rane, pretože zrejme prežil tú istú chorobu; pozri *pomocníci v núdzi*

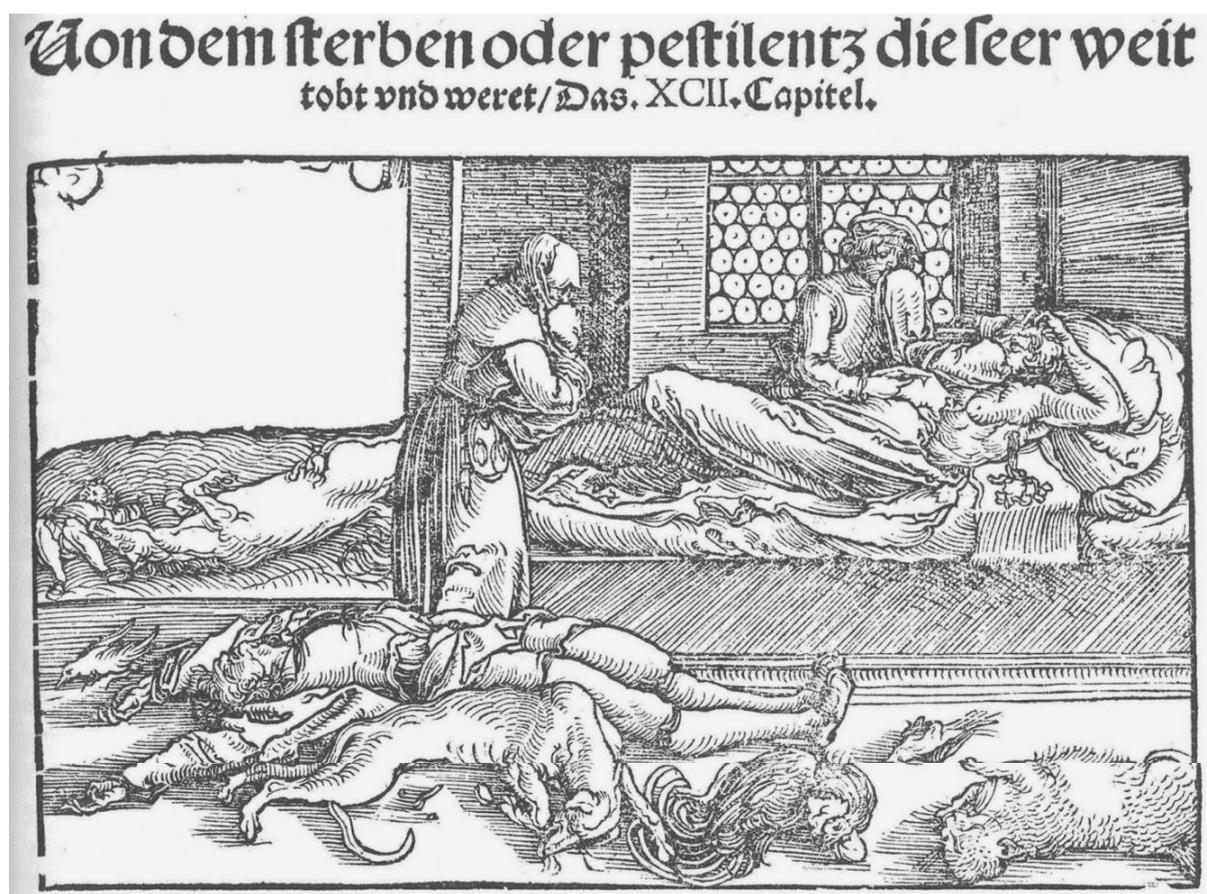
Bergdolt: *Šebastiánove* osudy, či skutočné alebo fiktívne, sú s morom späté; podľa tradície cestou do *Ríma* kde chcel začať svoju púť do *Svätej zeme*, prekvapil ho v Acquapendente *mor*; nezištne sa staral o chorých a zomierajúcich a podarili sa mu *zázračné uzdravenia*; v Ríme po čas trojročného pobytu vyliečil jedného kardinála a stretol sa s *pápežom* (preto niektoré *hagiografie* posunuli Šebastiánov život zo 7.st. do 60.rokov 14.st., keď Rím navštívil pápež Urban V.); počas návratu domov do Montpellier ochorel v Piacenze morom; keď sa uzdravil, žil ako *pustovník* v lese; nakoniec sa predsa len vrátil domov, ale bol nespravodlivo obvinený a po piatich rokoch zomrel v žalári; jeho povesť pomocníka za moru a v nemoci sa rýchlo šírila; triumfálny význam nadobudol roku 1458, keď jeho ostatky preniesli Benátčania do svojho mesta a odovzdali do bratstvu *sv. Rocha*

-v súvislosti s heslom *sv. Roch*: pochádzal z Francúzska, precestoval veľkú časť Európy a venoval sa pritom ošetrovaniu chorých na mor; spolu s *Kosmou*, *Damiánom* a *Šebastiánom* vystupoval ako ochranca chorých na mor; Roch ako pútnik má za atribút mušľu, psa a morovú ranu na stehne

-v súvislosti s heslom upír: v niektorých oblastiach sa upíri neobmedzovali vo svojej pôsobnosti len na nočnú dobu; verilo sa, že žijú medzi normálnymi ľuďmi (najčastejšie ako obchodníci alebo *mäsiari*) a do hrobu sa musia uložiť len v určitý deň v roku; niekde sa verilo, že vplyvom upírov prichádza hlad, zlé počasie alebo *mor*

Neznámy autor: Sv. Rochus (drevoryt, 1501-1541)

H. Steiner (tlač): Mŕtvi na mor (drevoryt, 1532)

J. Lieferinxe: Sv. Šebastián sa prihovára za mŕtveho na mor (15.st.)

M. Grünewald: Morový démon (detail z Pokušenia sv. Antona, Isenheimský oltár, 1512-1516)

J. Tintoreto: Sv. Roch v nemocnici (detail, 1549)

G. A. da Brescia: Frygický mor (rytina, 16.st.)

A. P. van de Venne: Ešte topánky! Ty hlupák! (grisaille, 1610-1625)

G. B. Tiepolo: Sv. Tekla oslobodzuje od moru mesto Este (1759)

J.-M. Vien st.: Dávid sa zmieruje s vôľou Pána, ktorý morom zasiahol jeho kráľovstvo (1743)

A.-J. Gros: Napoleon navštevuje chorých na mor v Jaffe (1804)

L. Giordano: Sv. Gennaro prosí s Pannou Máriou Krista a Boha Otca o ochranu pred morom (1656)

Mor Anthonis - (†1576); Sir Anthonis Mor, tiež známy ako Anthonis Mor van Dashorst a Antonio Moro; holandský maliar portrétista, veľmi obľúbený na dvoroch v Európe; pozri *utrechtskí umelci, antverpskí maliari cechu sv. Lukáša, holandskí maliari renesanční, holandskí portrétisti, dvorskí maliari*

<http://www.lessing-photo.com/dispimg.asp?i=39190357+&cr=665&cl=1>

<http://www.lessingimages.com/search.asp?a=A&ac=2020202036DA&an=Mor%2CAnthonis&p=1>

Mor v Jeruzaleme - (1Kronická 21,15); Boh poslal anjela do *Jeruzalema* (pozri *anjel smrti*), aby ho zničil, ale keď sa chystal zničiť a zľutoval sa nad pohromou; a povedal anjelovi, ktorý prinášal skazu: „Dost’...a anjel sa zastavil tam, kde stálo humno Ornana Jeburjského (pozri *Aravnovo humno*)

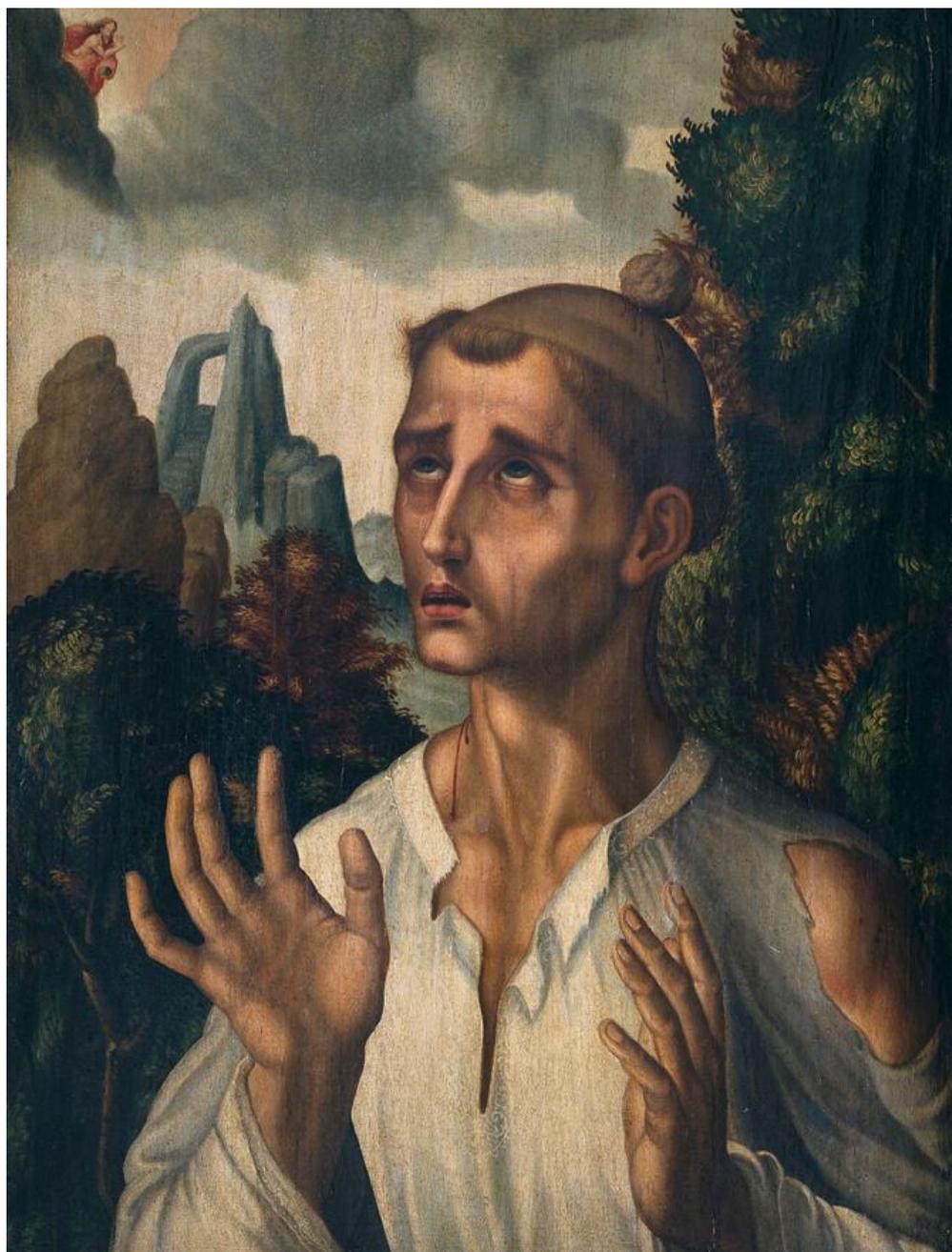
G. Doré: Mor v Jeruzaleme (drevoryt, 1866)

Morales Luis de - (†1586); španielsky manieristický maliar; pre svoju záľubu v náboženských témach bol prezývaný „divine Morales“ (božský Morales); pracoval v relatívnej izolácii v Extremadure; rozišiel sa so štýlom *Leonarda da Vinci* a pre jeho rukopis sú jeho práce ľahko identifikovateľné

http://es.wikipedia.org/wiki/Luis_de_Morales

https://www.google.sk/search?espv=210&es_sm=93&tbm=isch&imgil=e_KM6t9ZsD-ZfM%253A%253Bhttps%253A%252F%252Fencrypted-tbn0.gstatic.com%252Fimages%253Fq%253Dtbn%253AAND9GcQ0cxa504CEeFzU9rBBnNpV D7iI8sw6gowjreTINgaCQMPyC2JJRg%253B267%253B371%253BBDu8CcUOg1D_bM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.nationalgallery.org.uk%25252Fpaintings%25252Fluis-de-morales-the-virgin-and-child&source=iu&usq=C03YFpj4pvoZPMW3bZXxcYD-PQw%3D&sa=X&ei=7fEzU8ruJajI4gSTnYH4DQ&ved=0CDUQ9QEwBA&biw=1858&bih=958&q=Luis%20de%20Morales#facrc=&imgdii=&imgrc=e_KM6t9ZsD-ZfM%253A%253BBDu8CcUOg1D_bM%253Bhttp%253A%252F%252Fwww.nationalgallery.org.uk%252Fupload%252Fimg%252Fmorales-virgin-child-NG1229-

[fm.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.nationalgallery.org.uk%252Fpaintings%252F Luis-de-morales-the-virgin-and-child%3B267%3B371](http://www.nationalgallery.org.uk/paintings/luis-de-morales-the-virgin-and-child)

L. Morales: Sv. Štefan (1576)

L. de Morales: Klaňanie troch kráľov (1570-1575)

L. de Morales: Nanebovstúpenie Panny (1570)

L. de Morales: Ježiš predpovedá svoje utrpenie (1565)

L. de Morales: Madona s dieťaťom (1565)

L. de Morales: Pieta (1509)

L. de Morales: Kľaňanie pastierov (1575)

mora (démon) - v slovenskej mytológii: nočnica; pozri fetch

[https://en.wikipedia.org/wiki/Mare_\(folklore\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Mare_(folklore))

[https://cs.wikipedia.org/wiki/M%C5%AFra_\(mytologie\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/M%C5%AFra_(mytologie))

moralita - lat. moralis – „mravný, etický“; v maliarstve a najmä v grafike podanie *anekdotického* motívu z morálne kritického hľadiska, často *karikatúrne* a sarkasticky; morality sprievodným javom umeleckého vývoja vo spoločensky nepokojných časoch, počas spoločenských premien, keď sa vyhraňujú morálne zásady; (neskorý stredovek: W.Hogarth, P.Gavarni; H.Daumier); pozri *obrázkový hárok, prevrátený svet/mundus inversus, In ictu oculi, vanitas, Gloriam finis mundi, záhrada života; Cnosti a Neresti, Hildegarda; gýč* (Geržová); *kritika*

J. H. Steen: Dajte si pozor na prepych (moralita, 1663)

J. H. Steen: Neporiadna kuchyňa (moralita, 17.st.)

morálka, slušnosť, mravnosť - pozri *jurodiví/blázni v Kristu; cnosť; kánon 2* (Malý lexikón biblie), *bosonohosť; správanie; etika; Kázeň na hore; Koloseum; džentlmen Moran Thomas* - (†1926); americký maliar; pozri *americké umenie, park Yellowstone*

T. Moran: Grécka veža (Yellowstonský park)

T. Moran: Moskytí chodník

T. Moran: Green River, Wyoming

T. Moran: Shoshone Falls, Idaho

T. Moran: Grand kaňon v Yellowstone

T. Moran: Grand kaňon v Yellowstone

T. Moran: Veža Falls

Morana - postava bohyně zo *slovanskej mytológie*; v západoslovanských rituáloch meno figuríny, ktorá je často považovaná za bohyňu smrti; ako slovanská bohyňa je spojená so sezónnymi obradmi založenými na myšlienke smrti a znovuzrodenia prírody; často popisovaný ako démon a je spojená so smrťou, zimnými a nočnými morami; jej meno súvisí s praslovanskými výrazmi mrěti a morь, ktoré odkazujú na smrť; má mnoho variantov ako Morena (sloven., rus.) Morjane, Moréna, Marzana (poľ.), Moré (litov.), Marmora (baltic. národy), Mara (hinduiz.) a ďalšie; zmiňuje ju tiež poľský kronikár Jan Długosz ako Marzannu a porovnáva ju s *Ceres*; podľa Mateja Strykowskiého mala veľký chrám v Hnezdne; v 19.st. falšované glosy v stredovekom slovníku Mater Verborum ju označovali za slovanskú *Hekaté* či *Proserpinu*; kvôli podobne znejúcemu menu bývala stotožňovaná s kresťanskými postavami, *Pannou Máriou*, sv. *Markétou* či sv. *Marinou*; o tom svedčia výrazy v niektorých piesňach ako „Marena krásna“ alebo „kľúčiarka nebies“; v čase národného obrodzenia vystupovala ako personifikácia *smrti* a *zimy*, ako ukazuje napríklad nasledujúca ukážka z Jiráskových Starých povestí českých; Morana je slovanská bohyňa spojená so sezónnymi obradmi založenými na myšlienke smrti a znovuzrodenia prírody; v slovanských obradov smrť Marzanny na konci zimy stojí proti narodení *Jarila*, slovanského boha

predstavujúceho príchod jari; Morana je často popisovaná ako démon a je spojená so smrťou, zimou a nočnými morami (pozri *sen*); možno preto ju niektoré stredoveké kresťanské zdroje ju porovnávajú s gréckou Hekaté, bohyňou čarodejníctva; v modernej dobe rituály spojené s Moranou stratili svoj posvätný charakter a sú zábavou, príležitosťou osláviť príchod jari; sa pobaviť a osláviť začiatok jari; tradične v čase jarnej rovnodennosti sprievod z detí a mládeže a ostatných obyvateľov nesie slamenú figurínu Morany alebo aj jej mužský náprotivok Marzaniok k najbližšiemu vodnému toku a za spevu ľudových piesní ju hádžu do vody; potom sa sprievod vracia späť do dediny; pozri *Jarilo*, *bohovia smrti*

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Morana>

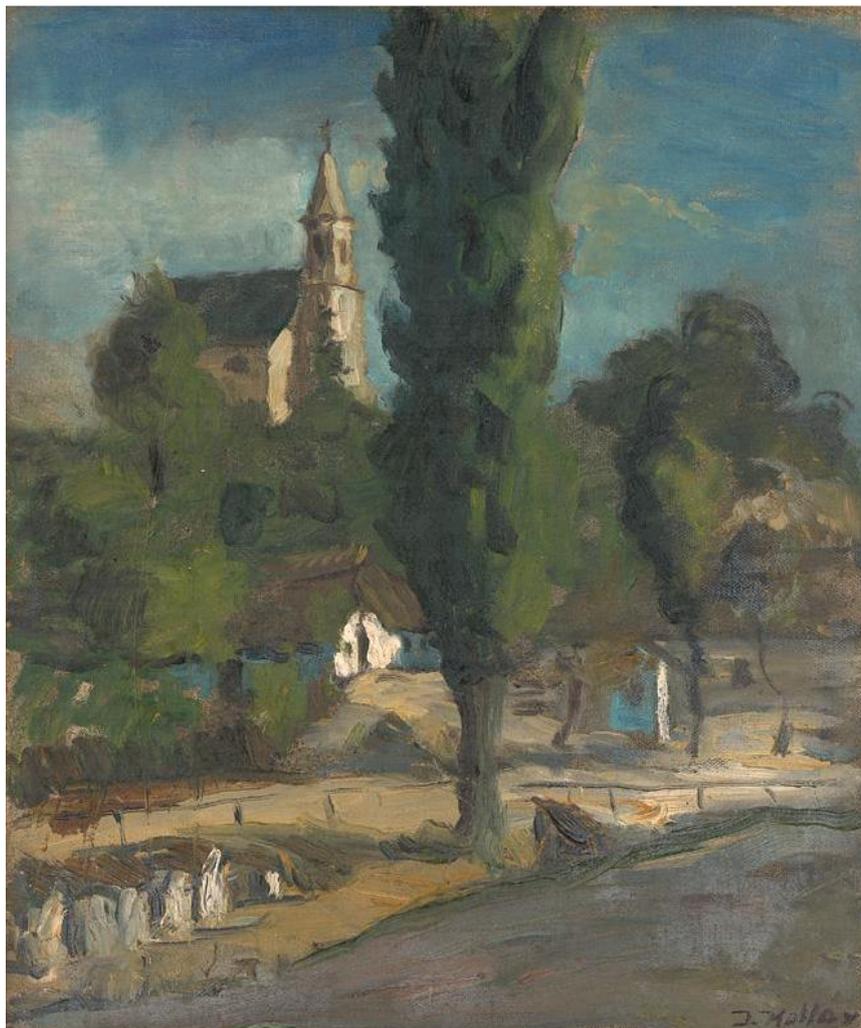

M. Aleš: Žalov (záverečný obraz z 12 lunet cyklu *Vlast'*, 1880)

Morava - pozri *bošácka skupina*, *Chlopice-Veselé kultúra*; *bradatica*; *Vel'komoravská riša*, *Slavkov 2*, *Slovácko*, *Invančice*; *Moravia*, *Kordula*, *Kristín*, *Jan Sarkander*; *Jízda králů*; *knížná mal'ba česká*; *Čechy*

Moravany nad Váhom - pozri *Slovensko*

https://sk.wikipedia.org/wiki/Moravany_nad_V%C3%A1hom

J. Kollár: Moravany pri Piešťanoch (1936)

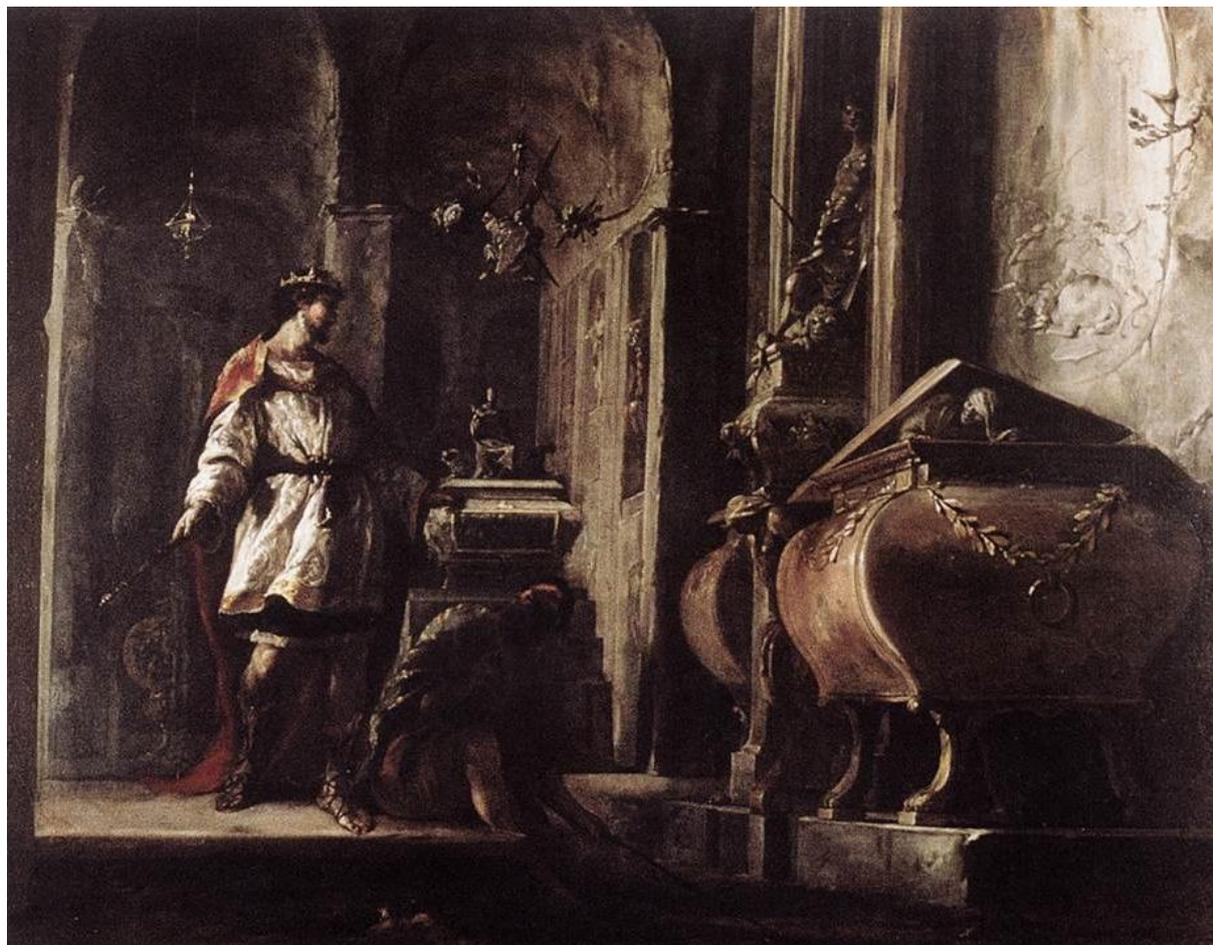
M. Tvrdoň: Moravianske polia (1975)

Moravia - národná *personifikácia* Moravy, odvodená z *Bohémie*; zobrazovaná s atribútom *moravskej orlice* a lipovej halúžky alebo *lipy*; odvodená z *Bohémie*; pozri *Silesia*; *Germania*, *Bavaria*; *symboly a personifikácie národné*; *atribúty, symboly, alegórie a prirovnania*

moravská orlica - symbol Moravy; pozri *Moravia*

Moravské sdružení výtvarných umělců - založené v Ostrave 1926

morbídny - chorobný až obľudný; pozri *memento mori*, *triumf smrti*, *vanitas*

J. H. Schönfeld: Alexander Macedónsky pri rakve Achilla (1630)

L. J. de Valdés: Gloriam finis mundi (memento mori, 17.st.)

J. P. Witkins: Bozk (1982)

Mordechaj - hebr. מֵרְדֵּכָי/Mordekaj; tiberian Mordōkáy; perzs. مردخای; meno Mordechaj je z neistého pôvodu, ale je považovaný za totožné s názvom Marduka alebo Marduk, ktoré je doložené ako meno úradníkov na Perzskom dvore v období Xerxesa I a jeho otca Daria; môže odkazovať až na štyroch ľudí, z ktorých jeden by mohol slúžiť ako prototyp pre biblického Mordechaja; meno je zvyčajne interpretované ako odkaz na boha *Marduka* s tým, že to znamená „(sluha, nasledovník, oddaný) Mardukovi; Kniha Daniel obsahuje podobné zoznamy Židov žijúcich v exile v *Babylonii*, ktorí mali zvolené meno v súvislosti s babylonskými bohmi; niektorí naznačujú, že ako Marduk bol boh vojny, potom meno (sluha) Marduka môže byť jednoducho označením bojovníka; iní tvrdia, že tak ako bol Marduk bol tvorca v *babylonskej mytológii*, termín by mohol v prípade Židov znamenať jednoducho „(sluha) Boží“; Talmud (Menachot 64b a 65a) uvádza, že jeho plné meno bolo „Mordechai Bilshan“ (ktoré sa vyskytuje v Ezdrášovi 2,2 a Nehemiášovi 7,7); Hoschander interpretoval toto meno ako babylonské Marduk-bel-Shun, čo znamená „Marduk je jeho pán“; Mordechaj je jedna z hlavných osobností v Knihe Ester v *hebrejskej Biblii*; bol synom Jaira z Benjamínovho kmeňa; Mordechaj bol strýko kráľovnej *Ester* a dvoran perzského kráľa *Ahasvera*; na Mordechajovu radu kráľovi neprezradila svoj židovský pôvod ani vzťah k Mordechajovi; raz Mordechaj náhodou vypočul rozhovor dvoch mužov, ktorí chceli kráľa zabiť a odkázal preto Ester, aby kráľa varovala; po čase sa stal kráľovým prvým ministrom *Hamman*, ktorý pochádzal z *Amálekovho* rodu, starého nepriateľa Izraelitov; Hamman nenávidel Mordechaja za jeho odmietanie klaňať sa bohu, ako to robili ostatní; začal preto pred kráľom *Izraelitov* ohovárať a po čase presvedčil kráľa, že by bolo dobré túto skupinu na dvore zlikvidovať; tomu však zabránila s pomocou Mordechaja Ester

Meno Mordecai doslovne znamená som Marduk ; Marduk bol veľký boh Peržanov, ktorý bol uctievaný ako Mars, štvrtá planéta od Slnka, boh vojny, rituálne obete a požiaru, tiež známy ako desiť .

http://cs.wikipedia.org/wiki/Kniha_Ester

<http://en.wikipedia.org/wiki/Mordecai>

<https://www.google.sk/search?q=Mordechai+Bible&espv=2&biw=1840&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0CE4QsARqFQoTCIOkptHFq8cCFco9FAod1-cEkg>

P. Veronese: Triumf Mordechaja (freska zo synagogy v Dura Europos, pol. 3.st.)

M. Wolgemut, W. Pleydenwurff, H. Schedel: Mordechaj (kolorovaný drevoryt, Norimberská kronika, 1493)

P. Veronese: Triumf Mordechaja (1556)

P. Lastman: Triumf Mordechaja (1624)

C. Vignon: Ahasver ukazuje svoj poklad Mordechajovi (17.st.)

A. de Gelder: Esther a Mordechaj (1685)

A. de Gelder: Ester a Mordechaj píšu druhé písmeno Purim (1685)

A. Gelder: Mordechaj hovorí s Ester (1675)

Ch. van Sichem I: Mordechaj prichádza k Ahasverovi a Ester (drevoryt, 17.st.)

G. Doré: Triumf Mordechaja (drevoryt, 1866)

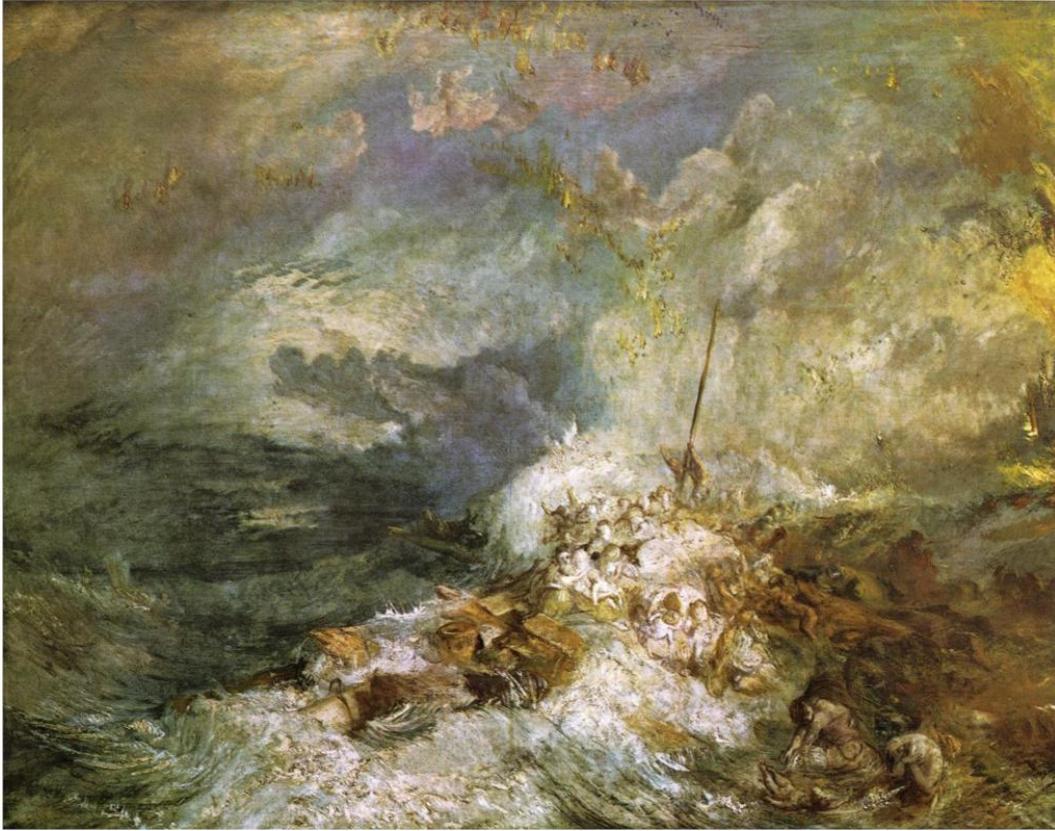
more - pozri *morskí bohovia, bohovia vodní, Vourukhasa; marina, maritima, prístav; kenotaf; W. Turner, W. Homer*

W. Turner: Holandské lode vo víchrici

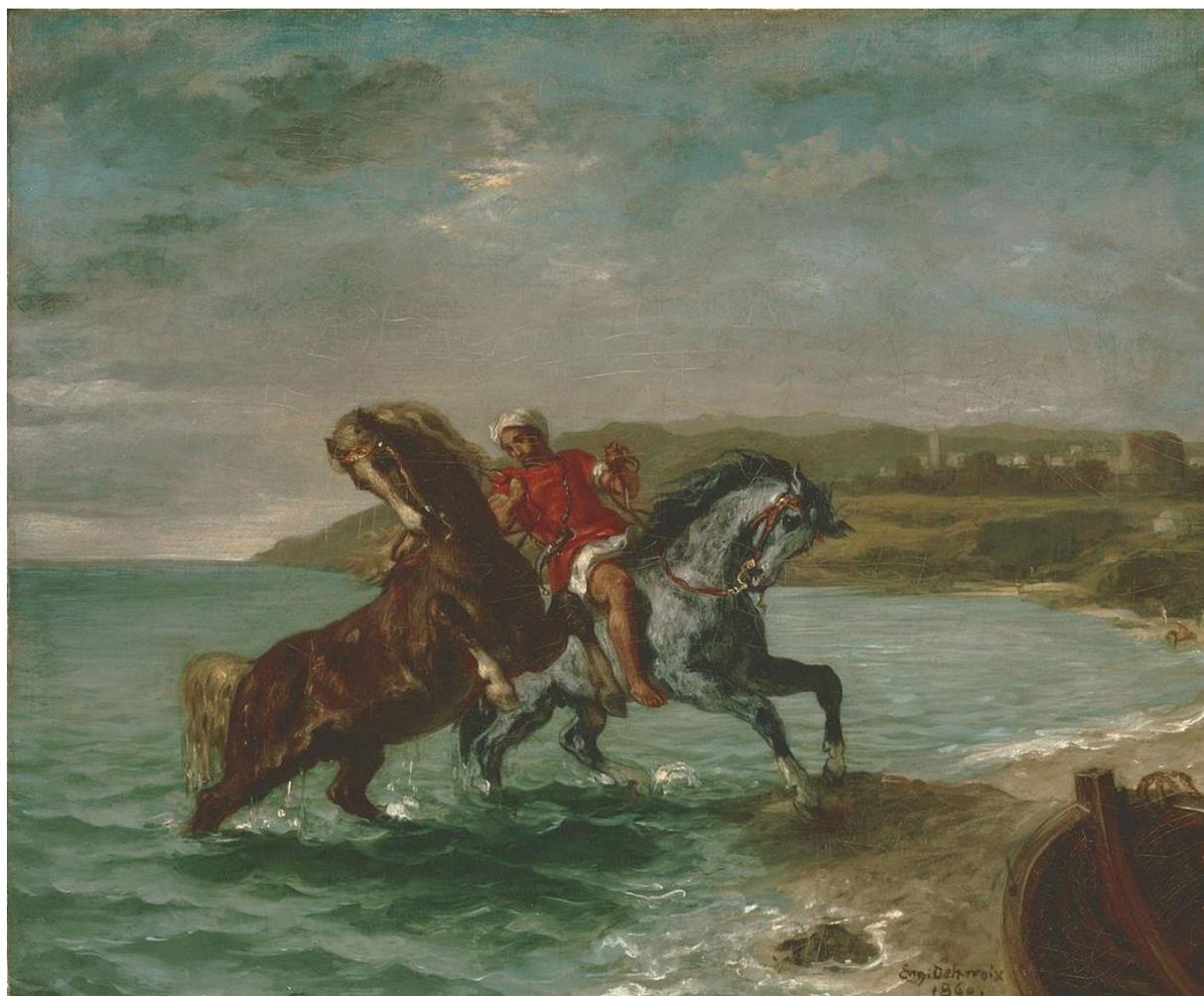
W. Turner: Holandské rybárske lode v búrke

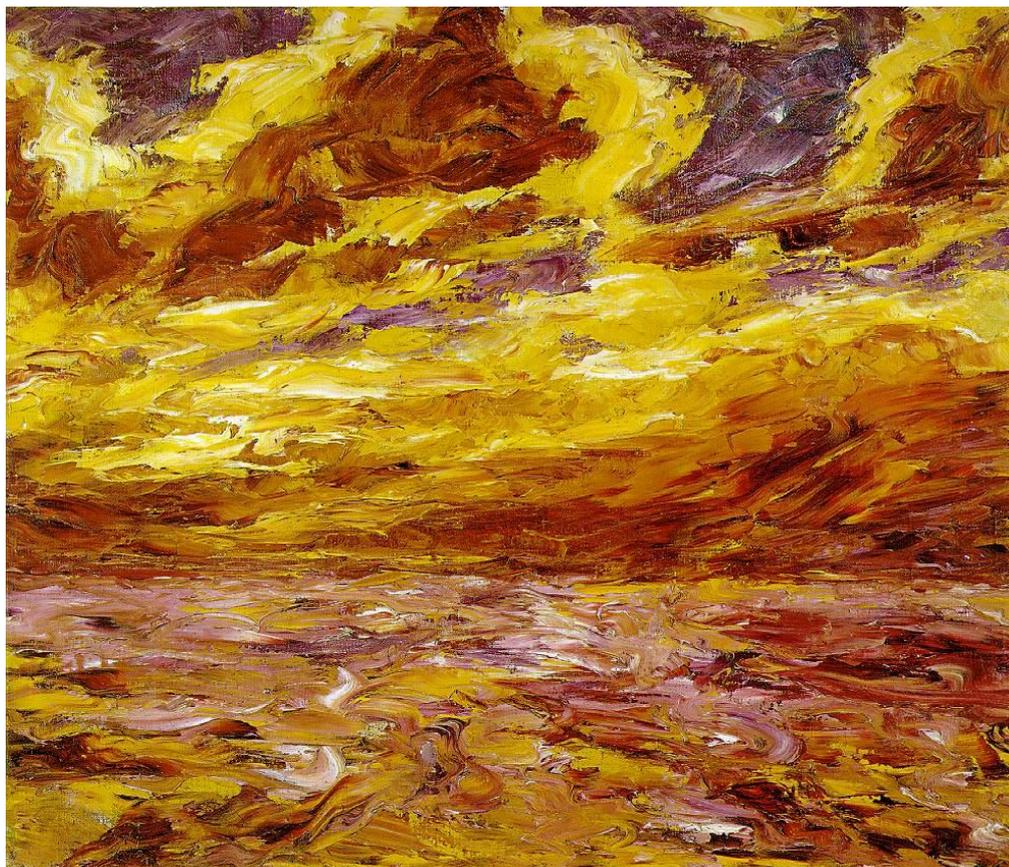
W. Turner: Požiar na mori

T. Couture: Zastihnutí prílivom (19.st.)

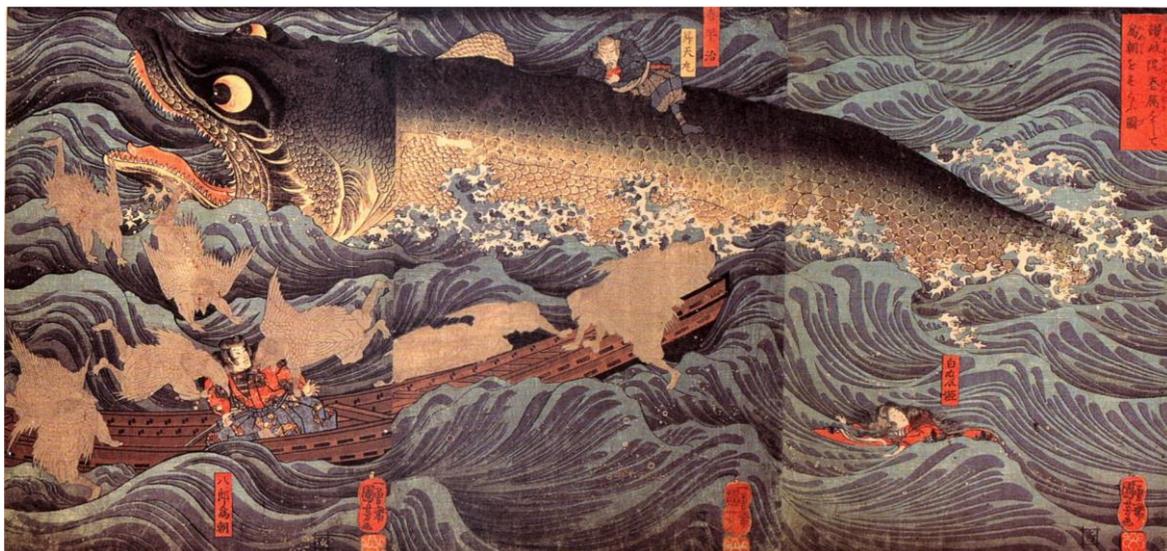
E. Delacroix: Kone vychádzajúce z mora (1860)

E. Nolde: Jesenné more VII

E. Nolde: Búrlivé more

Utagawa Kuniyoshi: Tametomoa zachránil z mora netvory Tengu (19.st.)

J. Šturdík: More (akvarel, 1975)

more Baltské - *Baltské more*

more Bronzové - *Bronzové more*

more Červené - *Červené more*

more Čierne - *Čierne more*

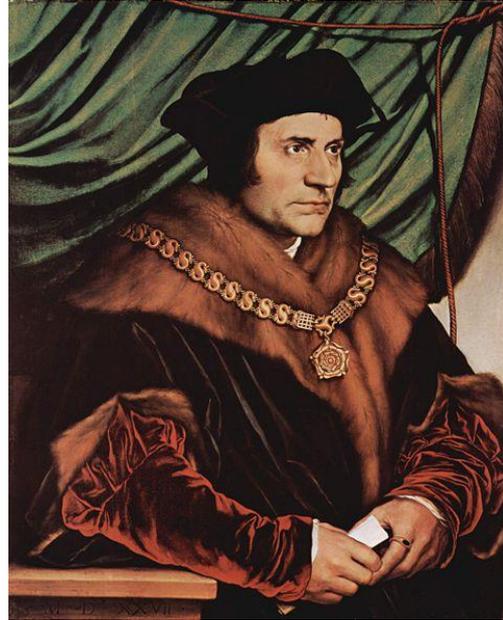
more Egejské - *Egejské more*

more Iónske - *Iónske more*

more Míttve - *Míttve more*

more Stredozemné - *Stredozemné more*

More Thomas - pozri *H. Holbein Ml.*

H. Holbein Mladší: Thomas More
H. Holbein Mladší: Portrét Sira Thomasa Mora

Moreau Gustave - (†1898); francúzsky maliar v štýle *symbolizmu*; hlavný dôraz kládol na ilustrácie biblických a mytologických postáv; ako maliar apeloval na predstavy niektorých symbolistických spisovateľov a umelcov; pozri *francúzski maliari 19.st.*

http://en.wikipedia.org/wiki/Gustave_Moreau

https://www.google.sk/search?q=G.+Moreau:+Prometeus&espv=2&biw=1852&bih=995&tbm=isch&imgil=0DlumHIJE-DVCM%253A%253BickYryyta9R_HM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.1st-art-gallery.com%25252FGustave-Moreau%25252FPrometheus-In-Chains.html&source=iu&pf=m&fir=0DlumHIJE-DVCM%253A%252CickYryyta9R_HM%252C_&usg=__Fo7ZvgCmokjm3_mPyJ3PrYJ9_ac%3D&ved=0CC4Qyjc&ei=1G9_VLX_DdP3armjgpgO#facr=&imgdii=&imgrc=hegERYYYV1JDSKM%253A%3BobOvvOV2fY6X9M%3Bhttp%253A%252F%252Fartmight.com%252Falbums%252Fclassic-g%252FGustave-Moreau-1826-1898%252FGustave-Moreau-1826-1898-%252FPhaethon.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fartmight.com%252FArtists%252FGustave-Moreau-1826-1898%252FPhaethon-10900p.html%3B1282%3B2040

<http://www.wikiart.org/en/gustave-moreau/orestes-and-the-erinyes-1891#supersized-artistPaintings-236642>

G. Moreau: Diomedes pohltený svojimi koňmi (detail)

G. Moreau: Oidipus a Sfinga (1864)

G. Moreau: Prométeus (1868)

G. Moreau: Orestes a Erinye (1891)

G. Moreau: Hercules a Hydra

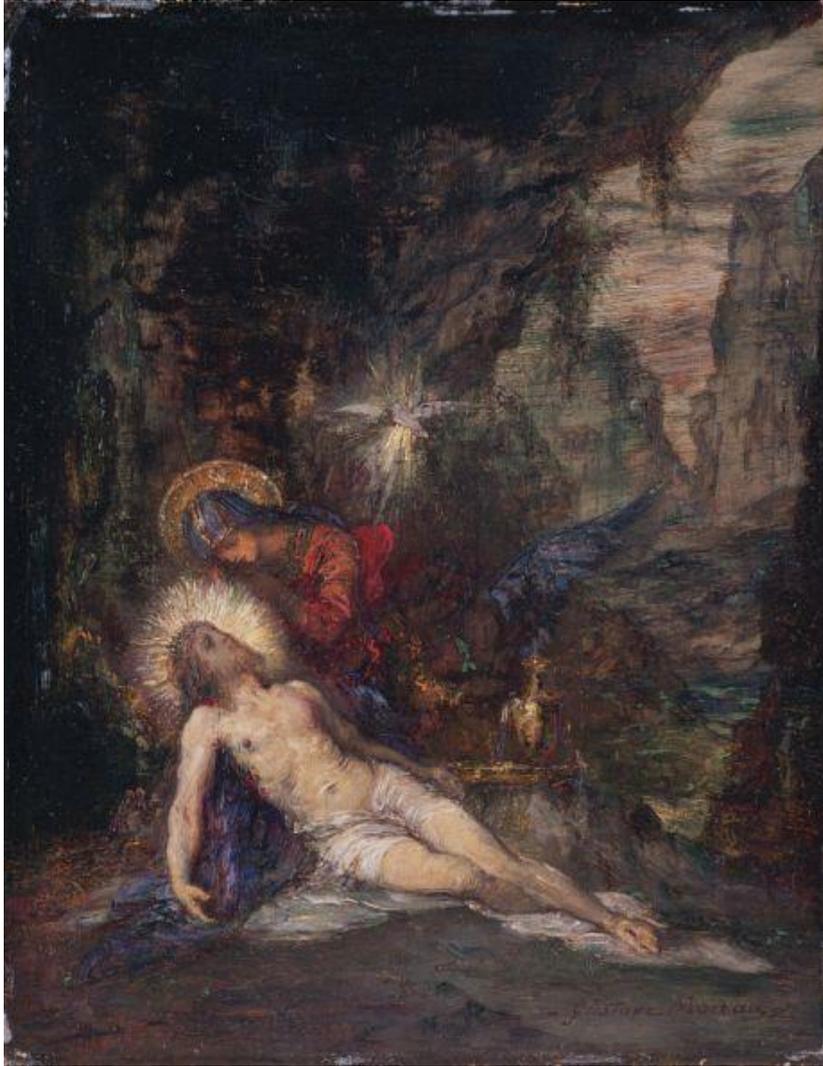
G. Moreau: Polyfemos sledí z spiacou Galateou (1880)

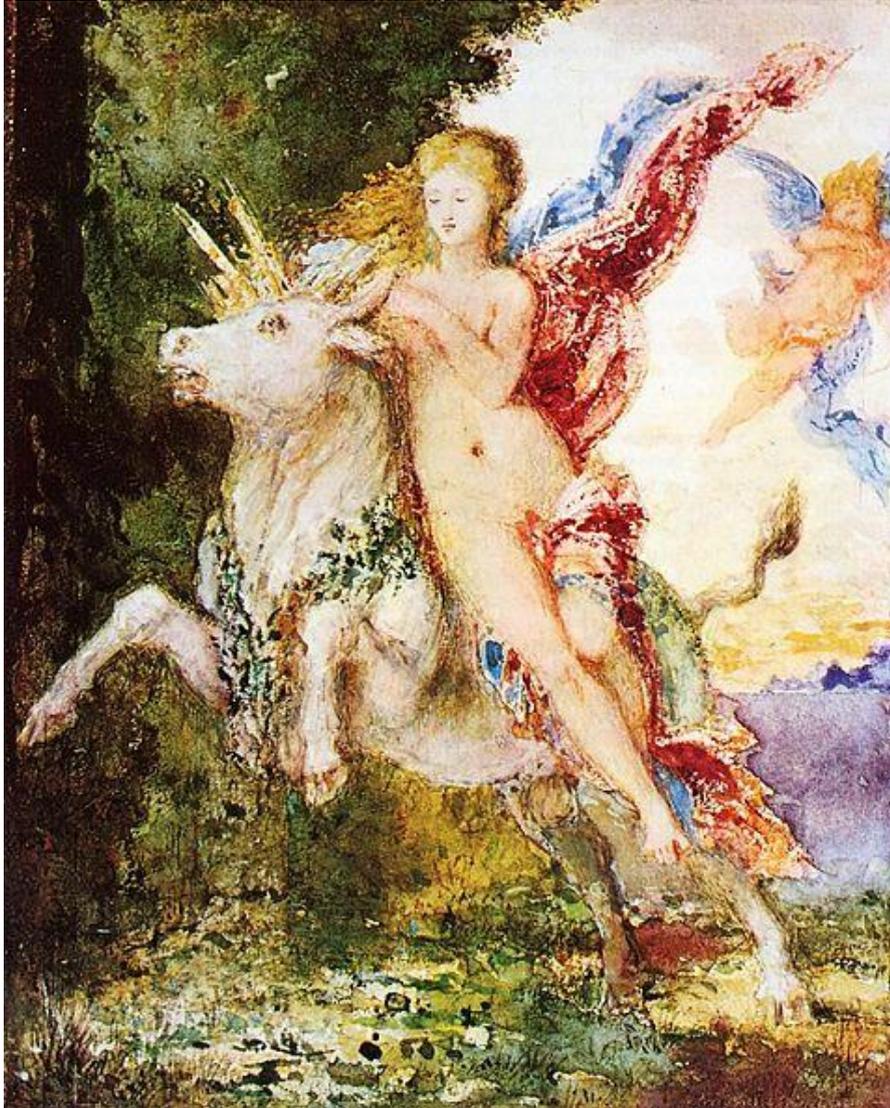
G. Moreau: Sv. Juraj a drak (1889/90)

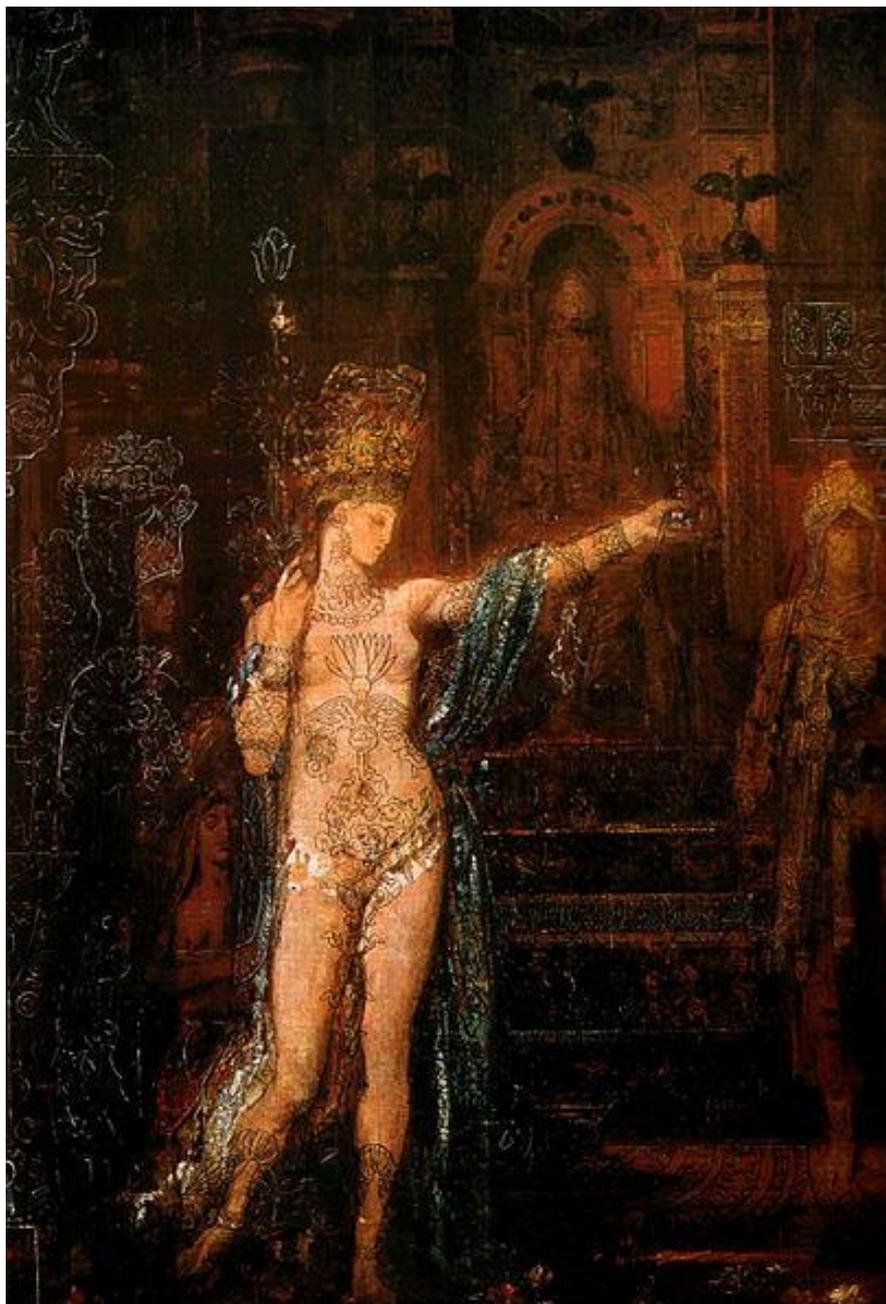
G. Moreau: Jupiter a Semele (1894-1895)

G. Moreau: Pieta (1876)

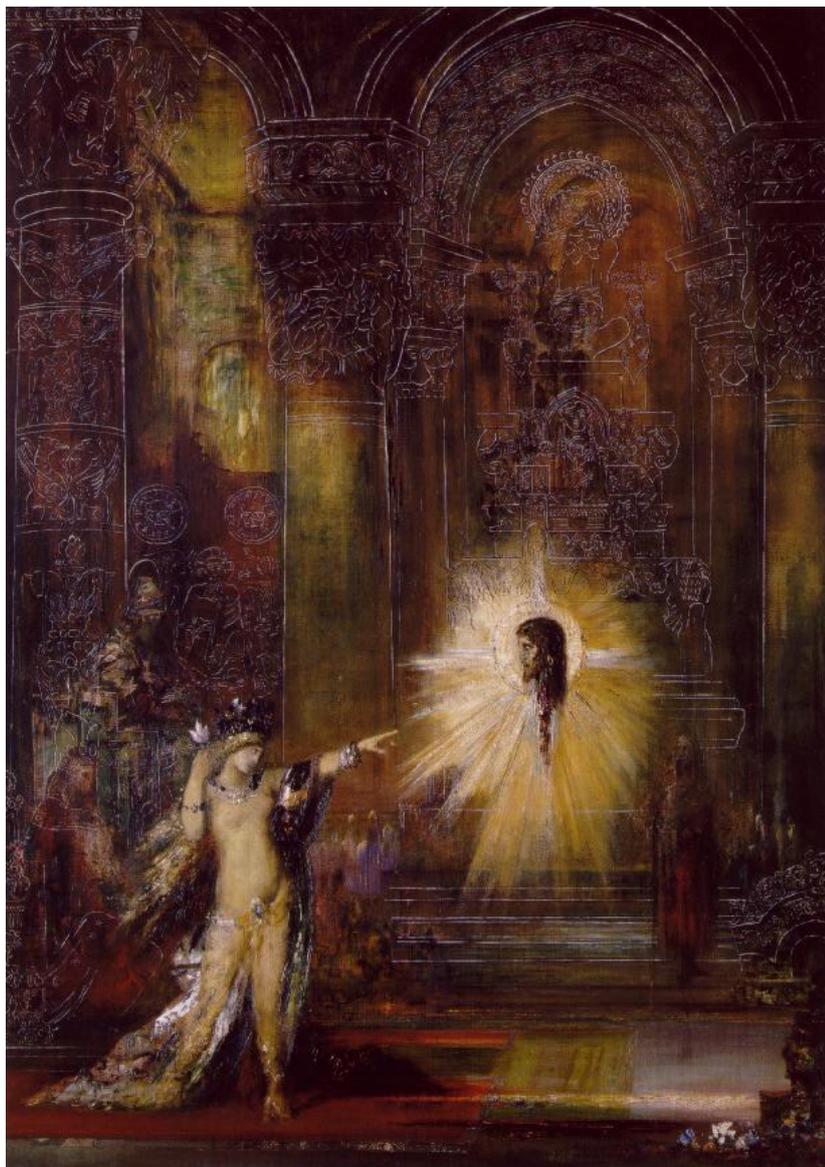
G. Moreau: Europa a býk (1869)

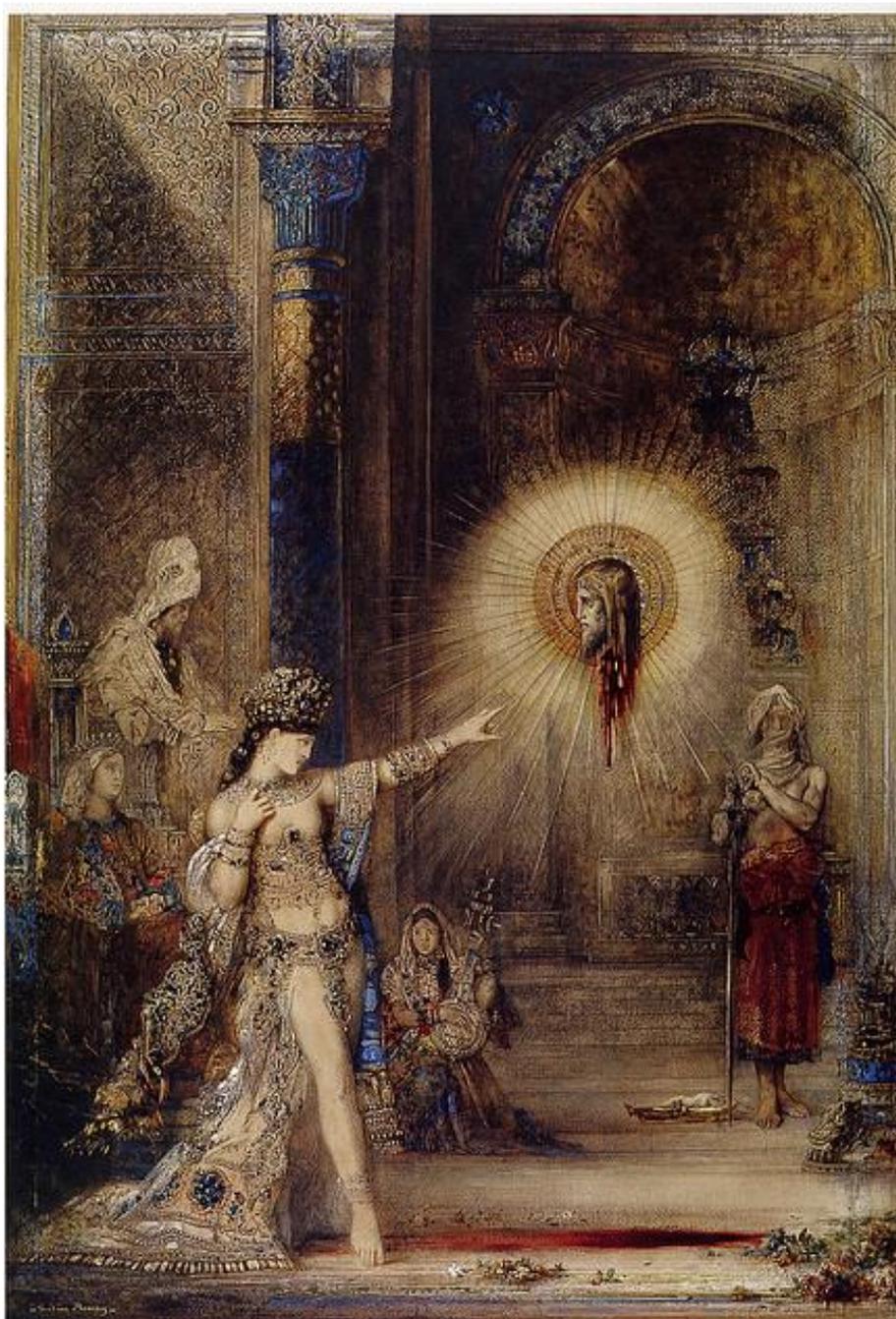
G. Moreau: Salome tancuje pred Herodesom (1871)

G. Moreau: Hesiodos a Múza (1891)

G. Moreau: Zjavenie

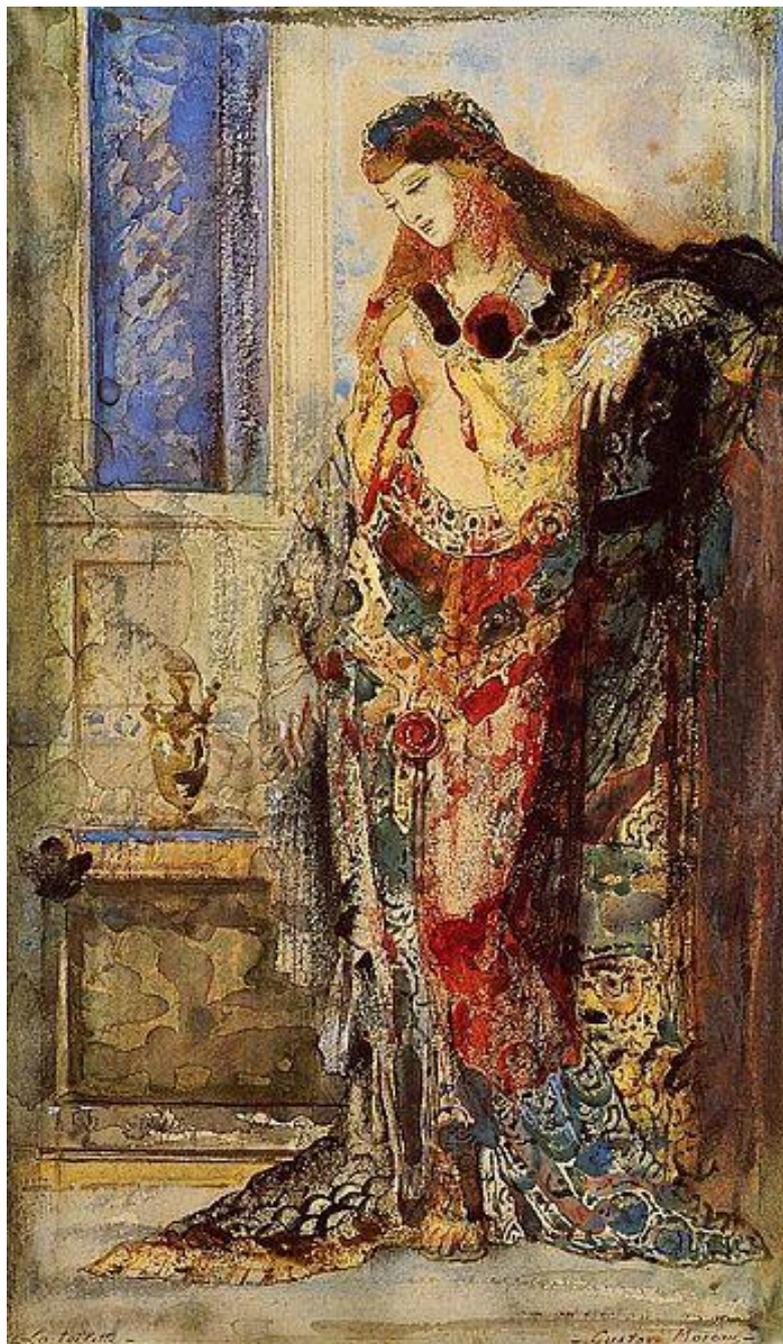
G. Moreau: Zjavenie

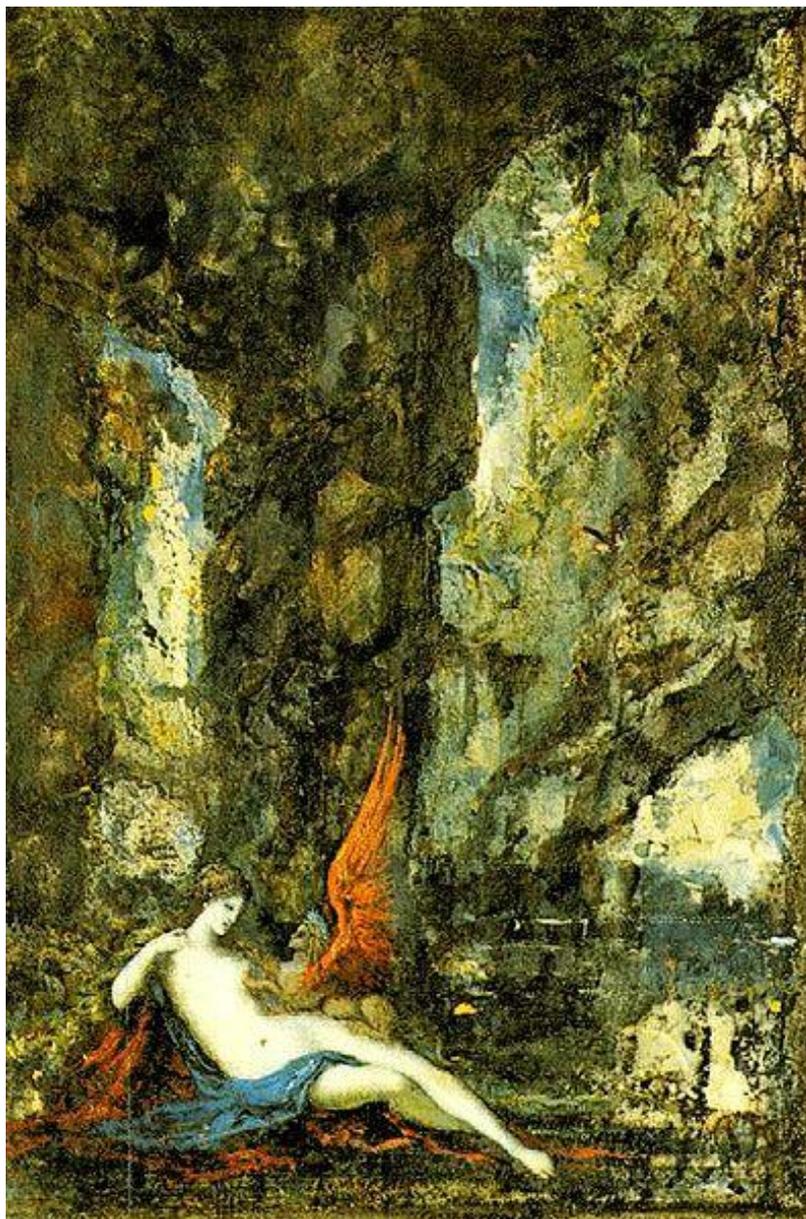
G. Moreau: Trácke dievča nesie hlavu Orfea na lýre (1865)

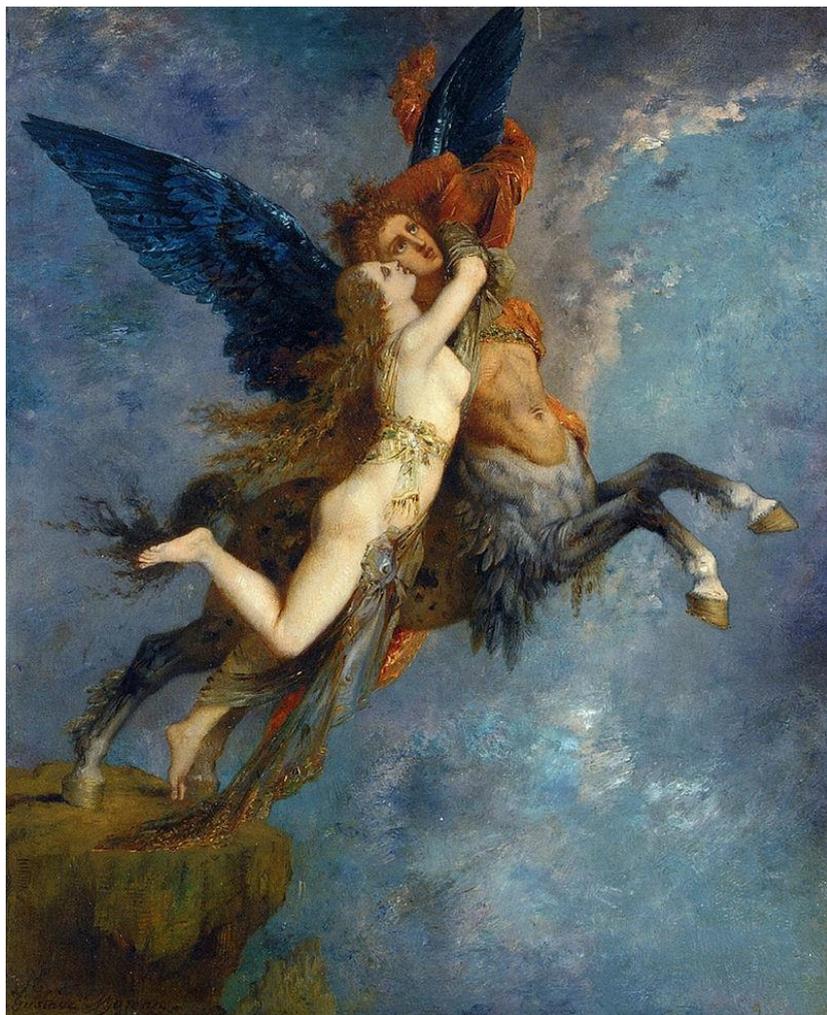
G. Moreau: Faeton (1878)

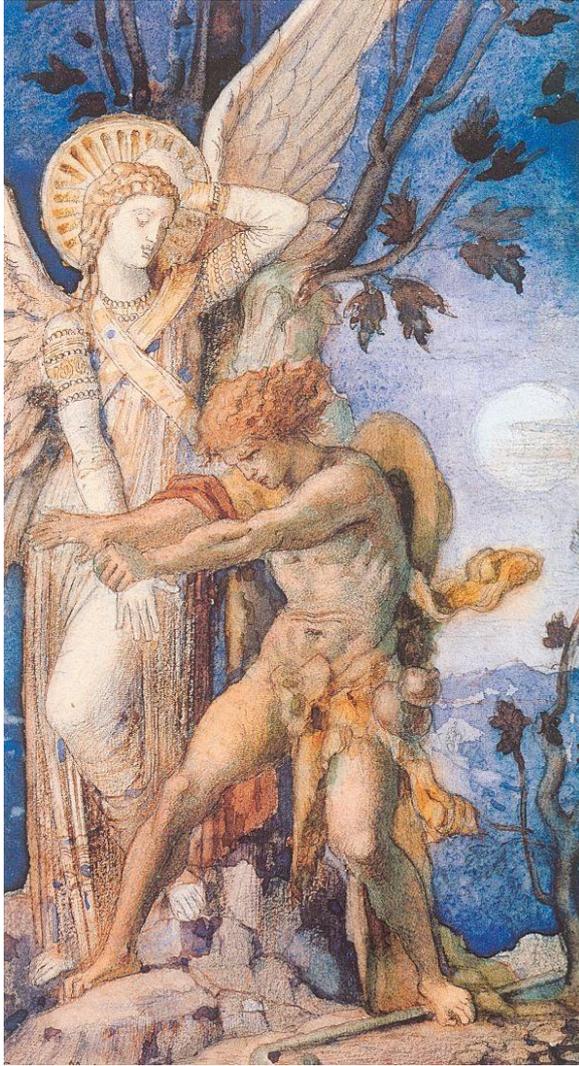
G. Moreau: Toaleta (1885-1890)

G. Moreau: Vítězná Ifigénia

G. Moreau: Chiméra (1876)

G. Moreau: Jákob zápasí s anjelom (akvarel, 1878)

Moreau-Vauthier Charles - (†1924); francúzsky maliar a spisovateľ, syn Augustin-Jean Moreau-Vauthier, rezbára *slonovej kosti* a brat sochára Paul Moreau-Vauthiera; študoval maľbu pod vedením Jean-Léon Gerome a Paul Baudry; vystavoval na parížskom *Salóne* medzi 1880 a 1887; v decembri 1907 založil „Spoločnosť priateľov lesa Fontainebleau“, ktorej bol viceprezidentom; vyučoval kreslenie na škole Fontainebleau Comairas; pozri *francúzski maliari 19.st.*, *francúzski maliari 20.st.*

https://fr.wikipedia.org/wiki/Charles_Moreau-Vauthier

<https://www.google.sk/search?q=Charles+Moreau-Vauthier&espv=2&biw=1848&bih=995&tbn=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0CCYQsARqFQoTCMGw4cif38YCFcVdFAod6V0Cow&dpr=1>

Ch. Moreau-Vauthier: Smrt' Baru (1857-1924)

Moreerlse Johannes - (†1634); tiež Johannes Paulus Moreels alebo Johan Pauwels Zon Moreels; narodil a zomrel v Utrechte; holandský barokový maliar utrechtskej caravaggijskej školy (pozri *utrechtský caravaggizmus*); o jeho živote je málo známe; vyučil sa v ateliéri svojho otca Paulusa Moreelsa, slávneho portrétistu svojej doby; okolo r. 1627 bol v Ríme, kde bol poctený pápežom; zomrel počas epidémie; pozri *holandski maliari zlatého veku*, *caravaggisti*, *utrechtski caravaggisti*, *barokovi maliari*

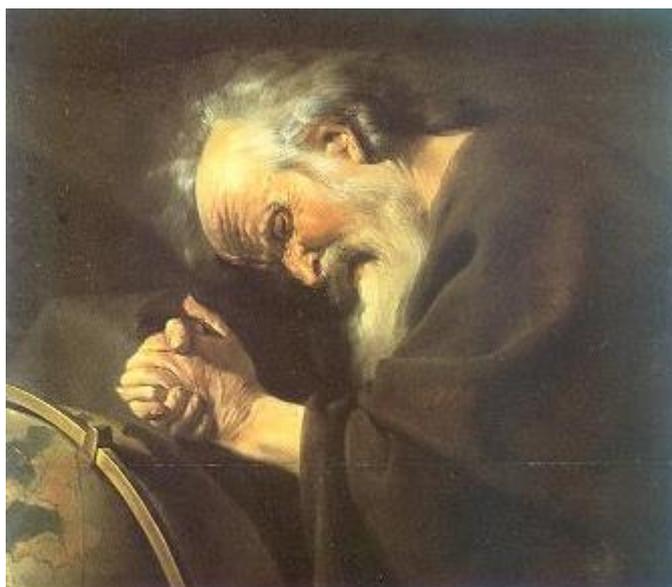
http://en.wikipedia.org/wiki/Johannes_Moreelse

J. Moreelse: Demokritos a Herakleitos (17.st.)

J. Moreelse: Demokritos (1630)

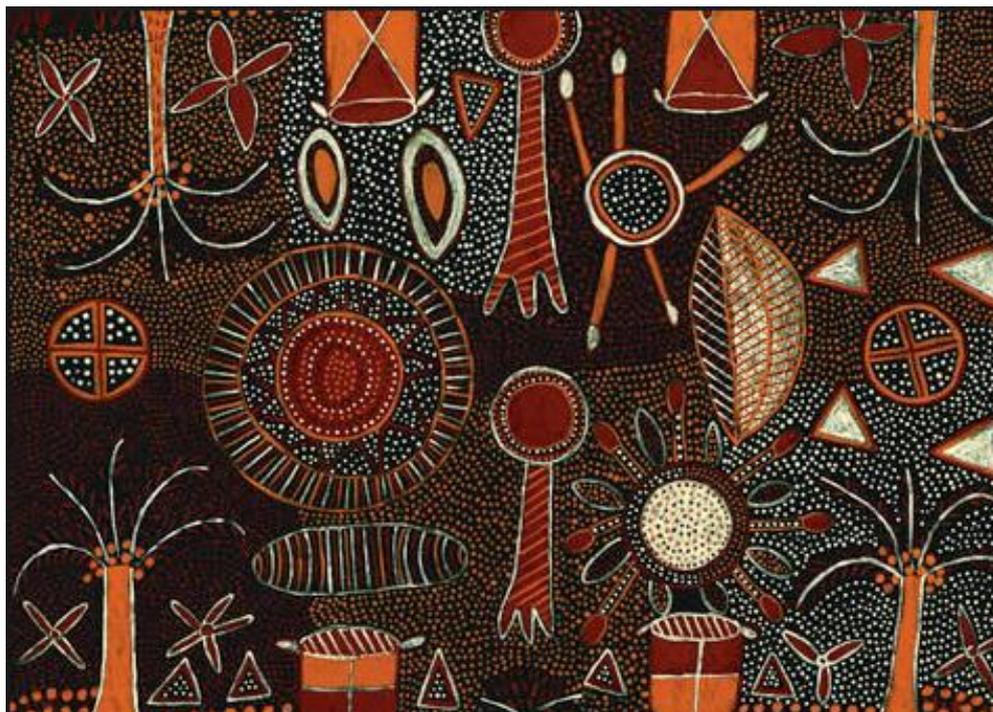

J. Moreelse: Herakleitos (1630)

Moreen Mary Elizabeth - (*1946); austrálska domorodá umelkyňa; pozri *austrálske umenie domorodé súčasné*

<https://www.google.sk/search?q=mary+Moreen&espv=2&biw=1843&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKewiu1eKxy6zLahViqHIKHVLdAFEQsAQIRw#imgrc=FIUDxgXySX5azM%3A>

<http://gallery.aboriginalartdirectory.com/aboriginal-art/mary-elizabeth-moreen/jilamara-milakapiti-melville-island-triptych-1.php>

M. E. Moreen: Milikapiti

M. E. Moreen: Jilamara, Milakapiti, Melville ostrovy (triptych)

M. E. Moreen: Bez názvu (1999)

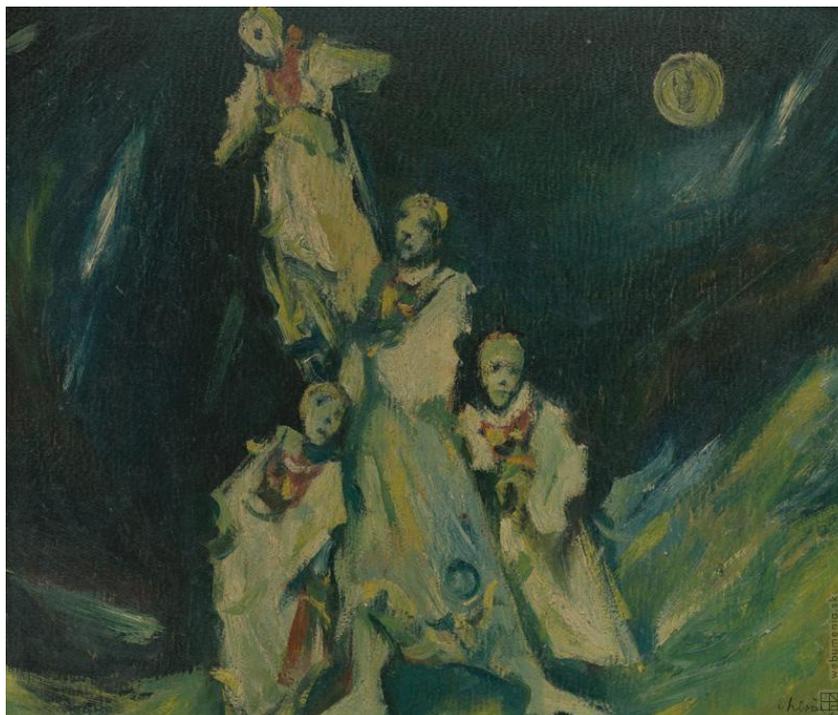
tzv. **morejský despotát** – v súvislosti s heslom *akrostich 2*: peňažná renta, ktorú platili roľníci z byzantských dŕžav na Peloponéze (tzv. morejský despotát) v období nadvlády západoeurópskych feudálov (1204-1261), účastníkov *4.križiackej výpravy*

morello - *mortello* > *caput mortuum*

Morena/Morana - v staroslovanskej mytológii bohyňa *noci, zimy a smrti*; 14 dní pred *Veľkou nocou* vynášanie slamenej figuríny Moreny, vyzdobenej farebnými stuhami, za dedinu a jej zapálenie a utopenie v potoku bolo starou ľudovou slávnosťou; pozri *slovanská mytológia, Smrtná nedeľa, folklór*

F. Kudláč: Vynášanie Moreny (1965)

V. Hložník: Morena (1942)

V. Hložník: Morena (1946)

V. Hložník: Vynášanie moreny (1946)

morena farbiarska - tiež *marena farbiarska*

1. rastlina *rubia tinctorum* pôvodom z južnej Európy, z ktorej je získavaný červený pigment, z ktorého vyrábané farby, napr. *morenová červeň* (Smith), *lak morenový/ kraplak*, *alizarin*, *madder lake*, *sráž alizarinová*, čo sú prakticky tie isté farby s obdobnými vlastnosťami a odtieňmi

2. Smith: náhradný názov pre syntetické prírodné farbivo *alizarinový karmín* (vyrobené 1826) tmavočervenej farby; súčasne aj náhradný názov pre *morenovú ružovú (pravú)* bledoružovej karmínovej farby

morena farbiarska

morena ružová - Smith: alternatívny názov pre *morenovú ružovú (pravú)*; pozri pigment

morena šarlátová - alternatívny názov pre *červeň toluindinová* (pre jej modravejšie odtiene; pozri pigment

morenie - 1. vo *farbiarstve* máčanie *textílií* do *moridiel* (roztok solí chromitých: *vlna*; trieslovín: *bavlna*); morenie slúži aj na uvoľňovanie určitých *farbív*
2. povrchová úprava dreva *moridlami* (vodovými, liehovými, olejovými, rôznych farieb) na zafarbenie *dreva*, prípadne na zosilnenie prirodzenej kresby (pozri *fláder*) alebo napodobnenia stárnutia; pozri *orech, hruška, lipa, jelša; leštenie, patinovanie*

Smith: v maliarstve pri výrobe farieb z prírodných organických zdrojov (pozri *farbivo organické*): morenie (*laking*) je vyzrážanie farby na inertný *pigment* alebo iný substrát; pozri *morenová červeň/laka*

morenová červeň/laka - Smith: červený pigment rastlinného pôvodu (*farbivo organické*) vyrábané z alizarinových a purpurinových farieb extrahovaných *morením* z koreňa *moreny farbiarskej*; pozri *morena farbiarka*

morenová ružová (pravá) - Smith: jej alternatívnym názvom je *morena farbiarska* alebo *ružová morena*; chemických zložením prírodná *morena*; v indexu farieb pod názvom Pigmentová červeň 9; bledá ružovo karmínová; *opacita*: priehľadná; *farba olejová, akvarelová*; podobnou morenovou farbou je aj syntetické farbivo *alizarinový karmín*, ktorý aj keď má väčšiu farbiacu mohutnosť, je podľa skúseností považované za nedostatočne stály na svetle ako prírodný produkt v obdobnom zriedení; tento názov (ružová alizarinová pravá - ?) sa používa aj pre syntetický *alizarin*

morenový lak - *lak morenový/kraplak*; tiež uvádzané termíny *alizarin* (podrobne chronológia výroby), *madder lake, sráž alizarinová*

moreplavci - námorníci

Moretto da Brescia - (†1554), viac obvyčajne známy ako Il Moretto da Brescia; taliansky renesančný maliar z Brescia a Benátok; pozri *talianski maliari 16.st., talianski maliari renesanční, talianski maliari z Brescie*

http://en.wikipedia.org/wiki/Moretto_da_Brescia

<https://www.google.sk/search?q=Moretto+da+Brescia&espy=2&biw=1858&bih=995&site=webhp&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=-IMhVc08zI2wAa-wgdgO&ved=0CB4QsAQ&dpr=1>

Moretto da Brescia: Pohreb Krista (1554)

Moretto da Brescia: Madona, dieťa Ježiš a svätec s knihou (16.st.)

Moretto da Brescia: Večera v dome Šimona farizeja (1550-1554)

Moretto da Brescia: Pieta (1520-1530)

Moretto da Brescia: Madona s dieťaťom, sv. Gregorom Veľkým a sv. Valentínom mučeníkom

Moretto da Brescia: Navštívenie

Moretto da Brescia: Opitosť Noeho (1530)

Moretto da Brescia: Madona s dieťaťom a sv. Anton (16.st.)

Moretto da Brescia: Alegória viery (1540)

Moretto da Brescia: Kristus na púšti (16.st.)

Moretto da Brescia: Panna Mária Karmelská (1522)

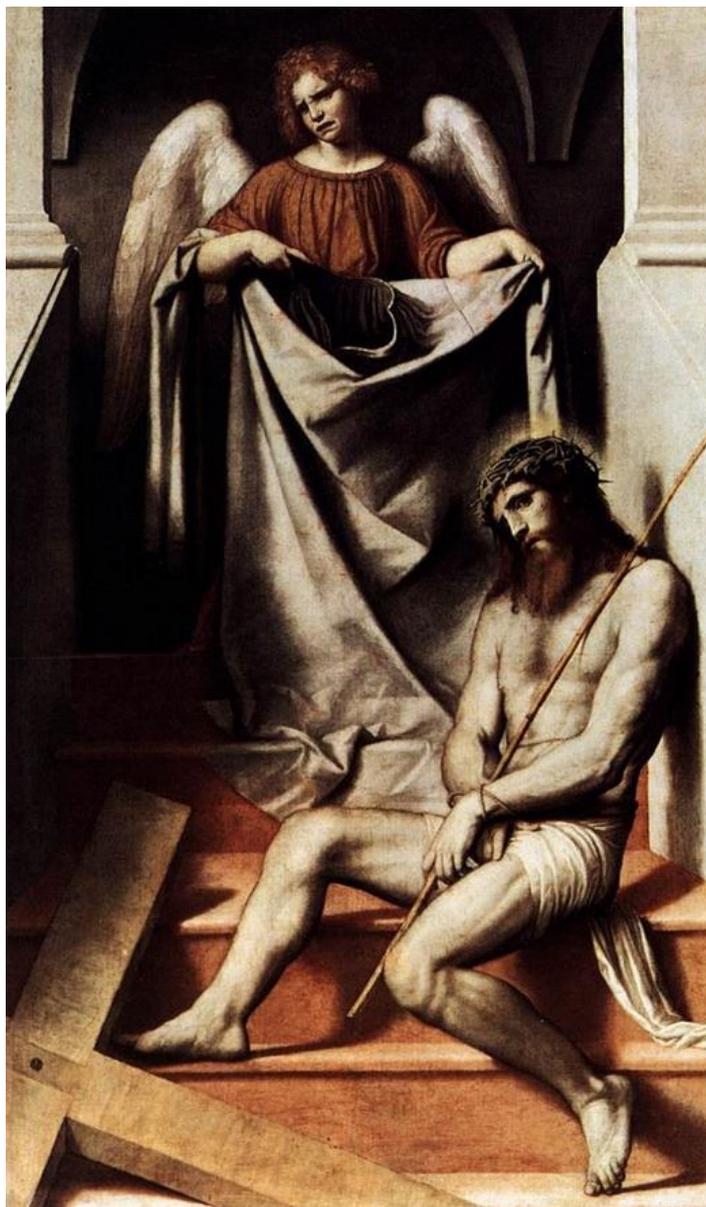
https://www.google.sk/search?q=Moretto+da+Brescia&espv=2&biw=1858&bih=995&site=webhp&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=-IMhVc08zI2wAa-wgdgO&ved=0CB4QsAQ&dpr=1#tbm=isch&tbs=rimg%3ACZe-WfcbgU5QIjhqZ6E6rzX7xzA2bQuOKT7PeFPZvegfAwRFEv_10I0K3sJ8-hH1azAgFKOc-vye_1cqX2Vlv424353CoSCWpnoTqvNfvHEcGFDEoe7LeNKhIJMDZtC5ApPs8ReEHRRfDOe2MqEgl4U9m96B8DBBF3WhSdE8z9LCoSCUUS_1_1SXQrewEd7xICRTB_1uFKhIJnz6EfVrMCAURP0jjVzqfX44qEgko5z6_1J79yrBHfkKPtMASbFSOscXZWW_1jbfncEWt1nIAI6k8H&q=Moretto%20da%20Brescia&imgdii=1BrfTW5Vnmz6bM%3A%3B1BrfTW5Vnmz6bM%3A%3BRs5QAPHvETL3EM%3A&imgrc=1BrfTW5Vnmz6bM%253A%3BqJc2Mk1-NgHk2M%3Bhttp%253A%252F%252Fupload.wikimedia.org%252Fwikipedia%252Fcommons%252Fthumb%252F1%252F10%252FMoretto_da_Brescia_-_The_Virgin_of_Carmel_-_WGA16232.jpg%252F521px-Moretto_da_Brescia_-_The_Virgin_of_Carmel_-_WGA16232.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fcommons.wikimedia.org%252Fwiki%252Ffile%253AMoretto_da_Brescia_-_The_Virgin_of_Carmel_-_WGA16232.jpg%3B521%3B480

Moretto da Brescia: Svätá Justína s jednorozcom (1530)

Moretto da Brescia: Portrét Girolamo Savonarola (1524)

Moretto da Brescia: Kristus a anjel (1550)

Moretto da Brescia: Smrt' sv. Petra Veronského (1530-1535)

moreska - maureska

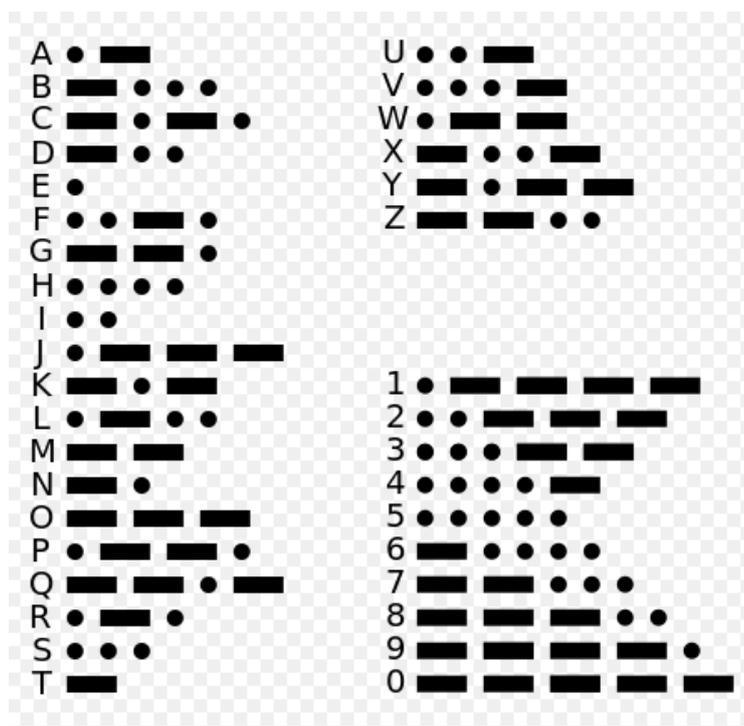
Morse Samuel Finley Breese - (†1872); americký maliar portrétov a historických scén, autor *Morseovej abecedy*

S. F. B. Morse: Galéria v Louvre (maľovaná galéria, 1831-1833)

Morseova abeceda - hovorovo morseovka; telegrafická abeceda, sústava telegrafných signálov zodpovedajúcich písmenám, číslciam a iným znakom, ktoré sa používajú pri písaní; v grafickom vyjadrení je to sústava bodiek a čiarok; bodka predstavuje krátky signál a čiarka dlhý signál; autorom abecedy je Samuel Finley Breese Morse (†1872), americký maliar portrétov a historických scén

https://en.wikipedia.org/wiki/Morse_code

Morseova abeceda

morskí bohovia - pozri *grécka mytológia, rímska mytológia, bohovia vodní; more*

L. Desplaces: Personifikácia vody (rytina, 1718)